

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Zandhoven

Hoofdstructuur bao

	Pedagogisch geheel	
	Instellingsnummer	8326
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Christel VERLINDEN
adres		Kloosterstraat 7 - 2243 PULLE
telefoon		03-484.41.68
fax		03-464.15.54
e-mail		directie@basisschoolpulle.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	123398 - VZW OZCS Midden-Kempen te MALLE
adres		Oude Molenstraat 11 - 2390 MALLE
	Scholengemeenschap	121574 - Boemerang te WESTMALLE
adres		Oude Molenstraat 11 - 2390 WESTMALLE
	CLB	114769 - Vrij CLB 1 Antwerpen - Middengebied te VORSELAAR
adres		Mgr. Donchelei 9 - 2290 VORSELAAR
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	21/02/2011, 22/02/2011, 23/02/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	23/02/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	21/03/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Eddy Lamberts
	Teamleden	Jacqueline Oorts

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	8
2.1 Leergebieden in de focus	8
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	8
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	8
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	8
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands.....	8
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	10
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	11
4.4 Lager onderwijs: muzische vorming	12
4.5 Lager onderwijs: leren leren	13
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?.....	14
5.1 Personeelsbeheer.....	14
5.2 Professionalisering	14
5.3 Materieel beleid	14
5.4 Welzijn	14
5.5 Curriculum	14
5.6 Begeleiding	14
5.7 Evaluatie	14
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	18
7.1 Wat doet de school goed?.....	18
7.2 Wat kan de school verbeteren?	18
8. ADVIES.....	20
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	20

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De vrije basisschool in Pulle is gelegen in een landelijke omgeving en beschikt over heel wat ruimte. Als enige school in deze deelgemeente van Zandhoven is de school diep verankerd binnen de lokale gemeenschap. Recent werd een nieuwe directeur aangesteld. De ouders en de grootouders weten zich aangesproken door deze school onder meer omwille van haar laagdrempelig en kindvriendelijk karakter. Zij ondersteunen de werking op een positieve en gewaardeerde manier. Na enkele jaren met een dalend aantal leerlingen uit zich dit in een weer stijgend aantal inschrijvingen.

Vanuit een geïntegreerde benadering willen de kleuterleraren de kleuters onderdompelen in thema's die nauw aansluiten bij hun leef- en belevingswereld. Op basis van een koepeligen referentiekader trachten de kleuterleraren op een doelgerichte wijze een onderwijsaanbod aan te bieden op maat van elke kleuter. Door deze manier van werken, krijgen de kleuters heel wat impulsen om op velerlei vlakken tot verdere persoonlijke ontwikkeling te komen.

De graduele opbouw en het bewaken van het onderwijsaanbod over de leerjaren heen, samen met het gelijkgericht invullen van het kindvolgsysteem, vragen nog om bijkomende afspraken.

In de kleuterafdeling zijn onderbouwde indicaties voorhanden die erop wijzen dat de kleuterleraren in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands nastreven. De kleuters krijgen heel wat betekenisvolle taken en situaties (zowel realistische als fantasievolle) aangereikt waarmee ze zich, al dan niet interactief, verder kunnen bekwamen in het gebruik van de Nederlandse taal. Ook de schrijfontwikkeling, als voorbereiding op het eerste leerjaar, wordt op een gedegen wijze voorbereid en aangeboden. De talige aspecten in functie van het zoveel mogelijk uitlokken van taal kunnen nog wel meer kansen krijgen.

In de lagere afdeling kozen de leraren voor het volgen van een onderwijsleermethode om er zo zeker van te zijn dat alle leerplandoelen Nederlands over de verschillende leerjaren heen in voldoende mate aan bod komen. Hiermee levert de school voldoende inspanningen om met de leerlingen de leerplandoelen te kunnen bereiken. De behaalde leerlingenresultaten bevestigen dit voor de meeste domeinen binnen dit leergebied. Het gebruik van een schrijfstrategie en een op dezelfde uitgangspunten geënte zelfinstructiemethode ondersteunen het talige leerproces van de leerlingen. Er gaat ook ruime aandacht naar initiatieven voor leesbevordering en boekpromotie.

Op het vlak van muzische vorming hebben zowel de kleuter- als de lagere afdeling nog heel wat groeikansen. Omwille van de geringe kennis van de visie en de uitgangspunten van het leerplan is het onderwijsaanbod in meerdere klassen weinig gevarieerd, weinig fantasievol en weinig creatief. Sommige domeinen binnen dit leergebied komen in een aantal leerjaren enkel sporadisch en veeleer oppervlakkig aan bod. Het ontbreekt de school aan een gradueel ontwikkelde leerlijn waarmee het onderwijsaanbod doelgericht kan worden opgebouwd, uitgewerkt en bewaakt. Daarnaast heeft de school nog ontwikkelingskansen om in de aanloop naar divers muzisch-creatief werk de leerlingen te laten exploreren en experimenteren. Ondanks enkele mooie aanzetten en initiatieven ademt de school niet echt een muzische sfeer uit waar leerlingen vanuit sterke impressies muzisch geprikkeld en uitgedaagd worden.

De leraren van de lagere afdeling ontwikkelden al een eerste aanzet van schooleigen planning met betrekking tot leren leren. Meestal worden aspecten van leren leren geïntegreerd aangeboden tijdens opzoekwerk, het leren plannen van huistaken en lessen, en het op een gestructureerde wijze komen tot oplossingen.

Er dienen nog wel enkele afspraken gemaakt te worden naar de gelijkgerichte aanpak en naar de graduele opbouw over de leerjaren heen. Lovenswaardig is het

niveauoverschrijdend gebruik van de 'takenkast'. Hierbij krijgen de leerlingen via gedifferentieerde opdrachten de kans om het eigen leren in handen te nemen.

Vanuit een gezamenlijke visie op leerbegeleiding bouwde de school haar zorgbeleid uit. Bij de meeste leraren is de structuur van de zorgwerking gekend. Eerst via de eerstelijns hulp door de leraar in de klas, daarna aangevuld met ondersteuning door een zorgjuf en later eventueel nog verder aangestuurd vanuit een overkoepelend multidisciplinair overleg, krijgen de kinderen zo ondersteuning op maat aangeboden. Het is echter opmerkelijk dat op het ogenblik van de doorlichting de school niet alle voorziene zorguren organiseert. Hierdoor krijgt een aantal leerlingen (tijdelijk) geen zorgondersteuning en komt de continuïteit van de zorgwerking in gevaar.

Via onder meer observaties, leerlingenwerk en allerlei toetsen worden de vorderingen van de leerlingen op klasniveau opgevolgd en beoordeeld. In de lagere afdeling geven de leraren naast de afgenomen toetsen voor de meeste leergebieden ook de bijhorende doelen mee. Zo kunnen de ouders nagaan welke leerstof werd geëvalueerd. Voor het leergebied muzische vorming hanteert de school een andere werkwijze en staat ze op het vlak van evaluatiepraktijk nog maar aan het begin van een ontwikkelingsproces. Op schoolniveau vormen de analyse en de evaluatie van de leerlingenresultaten nog geen basis voor de integrale kwaliteitszorg.

De ouders worden regelmatig en op diverse wijze geïnformeerd over het persoonlijk ontwikkelingstraject van hun kind. Onder meer via het schoolrapport kunnen de ouders een inschatting maken van de leervorderingen van hun kind. Niettegenstaande dat de school al heel wat werk besteedde aan het uitwerken van een evenwichtig en informatief schoolrapport, liggen er nog groeikansen bij het in kaart brengen van de talenten en bij het versterken van het positief zelfbeeld van elk kind.

Zowel de directeur als de meeste leraren hebben nood om vanuit een gedeeld leiderschap én op basis van vertrouwen in en respect voor elkaar, na te denken over een gezamenlijke visie en aanpak bij de verdere pedagogisch-didactische uitbouw van de school. Uit de gesprekken met de inspectie blijkt in elk geval dat de directeur en de meestal erg handelingsbekwame leraren bereid zijn om hard te werken in functie van het welzijn van de kinderen.

De school beschikt over een eerste aanzet van prioriteitenplanning. Om de intentionele vernieuwingen op een realistisch tempo te verwezenlijken en de implementatie ervan te bewaken, ontbreken momenteel een doordachte en gedragen selectie en fasering.

De inspectie rondt deze doorlichting af met het toekennen van een gunstig advies beperkt in de tijd. Ze wenst de directie en de leraren succes toe én bij de verdere schoolontwikkeling vanuit een gezamenlijke doelgerichtheid én bij de aanpak om de doelen van het leergebied muzische vorming in voldoende mate te bereiken.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

Nederlands

muzische vorming

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- recente directiewissel
- onstabiel personeelsbestand (veel tijdelijke vervangingen)
- daling leerlingenpopulatie de voorbije vijf jaar
- gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur
- school is mooi gelegen en beschikt over heel wat ruimte

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

- De kleuterafdeling beschikt over outputgegevens en documenten die voor het leergebied Nederlands aantonen dat bij de meeste kleuters de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate worden aangeboden en nagestreefd.
- De kleuterleraren gebruiken op gelijkgerichte wijze een koepeligen referentiekader voor het plannen en uitwerken van een evenwichtig onderwijsaanbod. De horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden is aanwezig.
- Bij de opmaak van hun persoonlijk klasdagboek verwijzen de meeste kleuterleraren naar hoekenfiches en naar fiches met toelichting over de dagelijks terugkerende

momenten. De fiches bevatten onder meer verwijzingen naar de na te streven ontwikkelingsdoelen.

- Door de thematische aanpak krijgen de kleuters ontwikkelingsdoelen uit de verschillende domeinen binnen het leergebied Nederlands geïntegreerd aangeboden. De jaarlijks terugkerende thema's en de thema's die vulling krijgen vanuit de interesses van de kleuters, sluiten goed aan bij hun leef- en belevingswereld.
- Er bestaan nog maar weinig gelijkgerichte afspraken voor de bewaking van het aanbod. Ook het gebruik van de leerplannen bij de planning en de uitwerking van de lesinhouden is nog geen algemene verworvenheid. Hierdoor heeft de school weinig zicht op de graduele opbouw en de nodige bijstellingen van het aanbod.
- Uit de klasbezoeken blijkt dat alle kleuterleraren aandacht hebben voor leesbevordering. Zo zorgen de leraren onder meer voor een verscheiden en ondersteunend boekenaanbod bij elk thema waarrond wordt gewerkt. Tevens heeft elke klas een boekenhoek. Het aanbod in de meeste boekenhoeken is echter weinig gevarieerd.
- Tijdens de onthaalmomenten krijgen de kleuters de kans om te spreken en om vragen te stellen. Er zijn niet bij alle leraren structuren en gespreksregels terug te vinden die garanderen dat alle kleuters voldoende spreekkansen krijgen terwijl er naar hen geluisterd wordt.
- Uit gesprekken met leraren en uit een analyse van de planningsdocumenten blijkt dat de kleuterleraren in slechts beperkte mate doelen vooropstellen met het oog op woordenschatverwerving en begripvorming. Een gelijkgerichte aanpak met het oog op de overgang naar het eerste leerjaar is op dit vlak nog divers.
- In functie van het zoveel mogelijk uitlokken van taal, heeft de kleuterafdeling nog groeikansen bij het organiseren van rijke talige speel- en leeromgevingen door de hoeken te verrijken met taalstimulerende activiteiten en materialen.
- Intentioneel werken de kleuterleraren aan de schrijfontwikkeling van de kleuters. De grootmotorische vaardigheden worden geoefend tijdens de lessen lichamelijke opvoeding en worden verder verfijnd tijdens allerlei activiteiten in de klas. De kleuterleraren gebruiken daarbij ter ondersteuning een onderwijsleerpakket als bronnenboek. Hierbij gaat gerichte aandacht naar de juiste pengreep, schrijfrichting en -houding.
- Vanuit de (formele en informele) contacten tussen ouders en leraren bekomt de school relevante informatie over de mogelijkheden en de beperkingen van elk kind. Deze informatie, aangevuld met gegevens uit observaties en evaluatiemomenten, wordt elk jaar via een overgangsgesprek overgemaakt aan de volgende klastitularis. Door deze manier van werken, hebben de leraren een goed beeld van de beginsituatie van elke kleuter. De overgang van de derde kleuterklas naar het eerste leerjaar wordt met tal van initiatieven op voortreffelijke wijze voorbereid.
- Met gerichte observaties en reflecties wordt de persoonlijkheidsontwikkeling van alle kleuters regelmatig opgevolgd en via onder meer een kindvolgsysteem dat afgestemd is op het gebruikte referentiekader geëvalueerd. De school heeft nog groeimogelijkheden om bij het evalueren de afgesproken normering meer gelijkgericht te gaan gebruiken.
- De school heeft een gezamenlijke visie op de begeleiding van kleuters. De klasleraar is niet alleen de eerstelijnszorgverzorger, maar staat als spilfiguur binnen de zorgwerking in voor de opvolging van kleuters met een zorgvraag. De klasleraar kan indien nodig bij het zorgteam van de school terecht voor bijkomende ondersteuning en begeleiding van kleuters met ontwikkelingsachterstand en/of –voorsprong. Al dan niet ook aangestuurd vanuit het multidisciplinair overleg (hierna MDO) en al dan niet via handelingsgericht werken, zoeken ze samen naar gepaste oplossingen. De veelheid aan in te vullen documenten en het feit dat tijdens het multidisciplinair overleg slechts een heel beperkt aantal kleuters met zorgvragen besproken wordt, staan de efficiëntie en de effectiviteit van de zorgwerking enigszins in de weg.

- Bij het in kaart brengen van bepaalde taalvaardigheden van de kleuters uit de hoogste klassen krijgt de school logopedische ondersteuning.
- Door het oordeelkundig en gradueel opgebouwd gebruik van de ‘takenkast’ creëren de kleuterleraren mogelijkheden tot gedifferentieerd werk. Bovendien bieden ze hiermee aan hun kleuters kansen aan om via zelfsturing hun eigen leren in handen te nemen.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

- Na onderzoek van de planningsdocumenten, na observaties tijdens de pedagogische activiteiten en op basis van de gevoerde gesprekken met de kleuterleraren, concludeert de inspectie dat de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming niet in voldoende mate nagestreefd worden.
- Positief is dat vanuit een thematische benadering en zich baserend op een koepeligen referentiekader de kleuteronderwijzers vorm en inhoud geven aan de activiteiten in het kader van muzische vorming. Deze manier van werken zorgt voor horizontale samenhang tussen het leergebied muzische vorming en de andere leergebieden.
- Hoewel alle leraren het referentiekader frequent gebruiken, dringen zich bijkomende formele afspraken op rond de verticale samenhang, de graduele opbouw en de gelijk- en doelgerichte aanpak. Het gebruik van de subdoelen per leeftijdsgroep is niet voor iedereen duidelijk.
- Sommige leraren gebruiken een zekere vorm van bewaking van de nagestreefde doelen. Deze manier van werken is echter niet bij alle leraren terug te vinden en vormt nog geen middel om de totaliteit van het aanbod over de leerjaren heen te bewaken en bij te sturen. De leerplannen worden hierbij eerder sporadisch en slechts door enkele leraren gebruikt.
- Een aantal kleuterleraren is zich bewust van de uitgangspunten van het leerplan. De uitwerking ervan is nog niet overal zichtbaar. Dit is onder meer uit de klasbeelden af te leiden. Verschillende vormen die de creatieve expressie van de kinderen weergeven, zijn niet in alle kleutergroepen terug te vinden. Op enkele uitzonderingen na werden vooral werkjes ‘naar model’ en/of leerkrachtgestuurde verwezenlijkingen in de klassen tentoongesteld.
- In sommige klassen maakt de integratie van de thema’s binnen het hoekenwerk het onderwijs levensechter. Het biedt de kleuters kansen om de verworven inhouden toe te passen in nieuwe situaties. Een aantal kleuteronderwijzers laat kansen onbenut om, uitgaande van de vooropgestelde themadoelen, de hoeken weloverwogen te verrijken. Afwisselende interactieve werkvormen die gericht zijn op drama, expressie, beweging, leren van elkaar en op het daarbij zoveel mogelijk uitlokken van taal zijn slechts in beperkte mate aanwezig.
De school heeft nog groeipotentieel bij het aanduiden van hoeken en hoekenafspraken, bij het aanbrenge van pictogrammen om de zelfredzaamheid en de hygiëne te bevorderen en bij de grafische voorstelling van afspraken en kalenders.
- Op het gebruik van hedendaagse media na komen in alle kleuterklassen de meeste domeinen van muzische vorming aan bod. Niet alle leerkrachten hebben echter even grote aandacht voor alle aspecten binnen die domeinen.
- De meeste klassen beschikken over voldoende diverse muziekinstrumenten.
- Ondanks het feit dat de school al enkele jaren werk maakt van de implementatie van het leerplan muzische vorming via onder meer een werkgroep en via studiedagen komt de school niet over als een muzische school. Nog niet alle mogelijkheden om te leren van elkaar, om via navormingen en/of via collegiale visitaties meer deskundig te worden, om in andere scholen vernieuwende ideeën op te doen, om optimaal gebruik te maken van de aanwezige accommodatie ... worden benut.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

- Er zijn valide outputgegevens die aantonen dat de leerplandoelen Nederlands in voldoende mate worden bereikt. De vorderingen van de leerlingen worden regelmatig in kaart gebracht via leerlingenwerk en via methodegebonden, gestandaardiseerde en/of eigen toetsen. De school kan met resultaten van koepeleigen toetsen ook aantonen dat de leeropbrengsten meestal vergelijkbaar zijn met die van het Vlaamse gemiddelde. Het vormt nog een uitdaging om aan de hand van de leerlingenresultaten de onderwijskwaliteit op schoolniveau te bewaken.
- De meeste leraren vertrouwen er op dat door het gebruik van hun onderwijsleermethode(s), de verticale samenhang van het aanbod bewaakt wordt en dat de eindtermen en leerplandoelen zo gerealiseerd worden. Een aantal leraren verlaten soms hun methode met de bedoeling om het onderwijsleeraanbod actueler te maken en/of om het beter af te stemmen op de noden van hun leerlingen. De leraren zijn zich niet altijd bewust dat door het niet consequent gebruik van de methode het gevaar op hiaten in het totale aanbod reëel is.
- De teamleden gebruiken een onderwijsleermethode waarbij spelling weliswaar als apart domein wordt aangeboden, maar waarbij de domein- en leergebiedoverschrijdende horizontale samenhang met het gewone aanbod bewaard blijft. Door de tegenvallende resultaten voor spelling is het team zoekende naar onder meer structuren en middelen om de leerlingen meer alert te maken op de juiste schrijfwijze van woorden.
- Verschillende teamleden leveren inspanningen om bepaalde taalactiviteiten geïntegreerd aan bod te laten komen. Hierdoor ontstaat er niet alleen samenhang binnen het leergebied zelf maar ook tussen het leergebied Nederlands en andere leergebieden.
- De school ontwikkelt voldoende initiatieven in het kader van leesstimulering en boekpromotie. De leerlingen krijgen ofwel via de meestal goed gevulde klasbibliotheken ofwel via het maandelijks bezoek aan de plaatselijke bibliotheek een ruim aanbod aan gediversifieerd leesmateriaal aangeboden. Het technisch lezen krijgt extra kansen tijdens het niveaulezen, het voorlezen en het tutorlezen. Door de gewaardeerde inzet van heel wat lees(groot)ouders kunnen de leerlingen uit vooral de lagere klassen in kleine groepjes oefenen op leestechiek en -vaardigheden.
- In het kader van creatief schrijven, gebruiken de leraren de schrijfstrategie uit het leerplan. Dat deze schrijfstrategie geënt is op de in de school gebruikte zelfinstructiemethode is niet bij alle leraren geweten. De school mist zo kansen om via een consequent gebruik de leerlingen meer gevoelig te maken om het eigen leerproces te controleren en eventueel bij te sturen.
- De eerstelijnszorg voor onder meer het leergebied Nederlands is in deze school goed uitgebouwd. De meeste leraren hebben tijdens het lesgebeuren aandacht voor differentiatie en stemmen hun aanbod af op de beginsituatie van zowel sterke als minder sterke leerlingen. Dyslectische en meerbegaafde leerlingen krijgen binnen de klas extra ondersteuning. De leraren beschikken hiervoor over extra oefeningen en over een bundel met tips rond onder andere het adequaat omgaan met leerstoornissen.
- De heuristieken en de algoritmen aan de klaswanden bieden aan de leerlingen houvast bij de bewaking, de controle en de bijsturing van hun eigen leerproces. Uit observaties en gesprekken blijkt dat over de vorm, de plaats in het klasbeeld, het gelijkgericht gebruik en de leesbaarheid van deze leermiddelen nog geen uniforme afspraken bestaan.
- De 'takenkast' stimuleert in de eerste graad via gedifferentieerde opdrachten de zelfsturing en de ontwikkeling van de verantwoordelijkheidszin bij de leerlingen. Met het oog op het remediëren van leerachterstanden, liggen er in de hogere klassen nog

kansen om de binnenklasdifferentiatie en het gebruik hierbij van ICT verder vorm te geven.

- Via het schoolrapport krijgen de ouders informatie over de leervorderingen van hun kind binnen alle domeinen van dit leergebied. Vanuit de meegegeven toetsen en het bijhorende doelenoverzicht kunnen de ouders enigszins nagaan welke doelen werden beoordeeld.
- De professionaliseringskansen, om zich bijvoorbeeld te verdiepen in de principes van het taalvaardigheidsonderwijs, worden maar weinig benut.

4.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

- Er zijn weinig valide outputgegevens beschikbaar die er op wijzen dat alle leerplandoelen muzische vorming op een evenwichtige manier aan bod komen. Ook uit de klasobservaties, de planningsdocumenten en de gesprekken met leraren blijkt niet dat de eindtermen muzische vorming op een voldoende wijze bereikt worden.
- Niet alle leerkrachten zijn vertrouwd met de visie en de krachtlijnen van het leerplan muzische vorming. Bij de planning en de bewaking van het aanbod zijn de leerplandoelen weinig richtinggevend. Voor het wekelijks aanbod aan activiteiten in het kader van muzische vorming laten de leerkrachten zich veelal inspireren door eigen bronnen, interesses en competenties.
- Door het gebrek aan een goed uitgewerkte verticale leerlijn kennen de leerkrachten veeleer toevallig het aanbod in de andere leerjaren. Er gaan zo eveneens kansen verloren om vanuit eenzelfde visie, didactische principes en methodieken op elkaar af te stemmen, aan te vullen en te verrijken.
- Een aantal leraren zorgt voor horizontale samenhang tussen het leergebied muzische vorming en andere leergebieden.
- In de klaspraktijk gaat enige aandacht naar de samenhang tussen de verschillende domeinen binnen dit leergebied. Toch getuigen de tentoongestelde werkjes en de benadering van muziek en drama van een veeleer beperkt en weinig creatief aanbod. Van een brede en gevarieerde invulling van alle domeinen uitgaande van krachtige impressies zijn nog weinig sporen in het klasbeeld terug te vinden. Bovendien behoort het nog niet echt tot de schoolcultuur om gebruik te maken van aanwezige expertise onder de leraren om zo een meer afwisselend aanbod (bvb. nieuwe technieken) aan de leerlingen te kunnen aanbieden.
- In sommige klassen worden hedendaagse media gebruikt om interessante gegevens op te zoeken, voor te stellen en/of te bespreken.
- Het aanwenden van bewegingstussendoortjes voor het aanbieden van ontspannende momenten na een intens lesgeheel is in een aantal klassen ingeburgerd.
- Voor een kwaliteitsvolle en transparante evaluatie en rapportering over het leergebied staat het team nog aan het begin van een ontwikkelingstraject. Het ontbreekt de school nog aan een gedragen visie op evaluatie en rapportering over muzische activiteiten. Omwille van een veeleer productgerichte benadering van het muzisch proces, evalueren de leerkrachten meestal intuïtief over het resultaat. Uitzonderlijk heeft een leerkracht aandacht voor procesevaluatie maar dit gebeurt niet altijd op basis van vooraf vastgelegde en met de leerlingen besproken doelen. Het is voor de leerlingen meestal dan ook niet eenvoudig om op het leerproces te reflecteren en om hun beschouwingen te ventileren. Ook de rapportering over de processen en de muzische realisaties in functie van de talentenontplooiing vormt nog een werkpunt.
- Om het onderwijskundig handelen met betrekking tot de kwaliteitsvolle uitbouw van dit leergebied te verfijnen werd een werkgroep met bekwame leraren opgericht. Omwille van geplande navormingen neemt deze werkgroep op dit ogenblik een veeleer afwachtende houding aan. Initiatieven om stilaan te groeien naar een echte muzische school wachten op uitvoering. Ook het in kaart brengen van de nascholingsbehoeften

van de verschillende leraren staat nog op de agenda. Een gefaseerde planning om een dynamisch ontwikkelingsproces te doorlopen, ontbreekt nog.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

- Via onder meer het oplijsten van een aantal leer- en werkbevorderende attitudes en vaardigheden ontwikkelde het lerarenteam een eerste aanzet van schooleigen planning. De verticale opbouw waarbij elke leraar weet wat er in de andere klassen concreet rond leren leren gebeurt, dient nog verder te worden uitgewerkt. Toch kan uit observaties en gesprekken worden afgeleid dat de school de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren in voldoende mate gericht nastreeft.
- De leraren ontplooiën in de meeste klassen acties om samen met hun leerlingen na te denken over de verschillende aspecten van leren leren. De leerlingen krijgen op deze manier meer mogelijkheden om bij hun werk zelfstandig tot oplossingen te komen en/of om hun leerproces bij te sturen.
- Leren leren wordt in de meeste groepen geïntegreerd in de verschillende leergebieden. De leerlingen krijgen tijdens de lessen regelmatig de kans om via gepaste opdrachten bronnenmateriaal te hanteren.
- De meeste leraren gebruiken een veeleer leerkrachtgerichte onderwijsstijl. Daarbij is het leerlingeninitiatief dikwijls gering, wat de leeransen van de leerlingen beperkt. Sommige leraren van de lagere afdeling hanteren af en toe coöperatieve werkvormen om leerlingen te stimuleren om samen tot leren te komen via relatiewijzen, gespreksconventies en via afspraken rond samenwerking. De school heeft dan ook nog groeimogelijkheden bij het ontwikkelen van initiatieven waarbij de leerlingen kunnen leren van elkaar. Ook bij het doordacht aanbrengen van heuristische en algoritmes in het klasbeeld liggen nog groeikansen.
- Vooral in de lagere afdeling maken de leraren gebruik van een zelfinstructiemethode die vooral voor schrijfoopdrachten functioneel wordt aangewend. Niet alle leraren zijn zich bewust dat deze methodiek over de leergebieden heen bruikbaar is. De leerlingen worden soms weinig bewust gemaakt van de toepasbaarheid van deze methode in zoveel mogelijk situaties.
- Met het oog op de overgang naar het secundair onderwijs gaat in de hoogste klassen ook aandacht uit naar leren studeren. De agenda van de leerlingen dient hierbij als planningsinstrument.
- De school kan in het eerste leerjaar beroep doen op een ouder die zich wil inzetten voor huiswerkbegeleiding. Vooral leerlingen die thuis omwille van omstandigheden weinig of geen kans krijgen om op een rustige en gestructureerde wijze hun huistaken te maken, kunnen bij haar terecht.
- Bij de rapportering over leren leren sluiten de geëvalueerde attitudes en strategische vaardigheden niet in elke graad even nauw aan bij de eindtermen leren leren.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Niettegenstaande de school nog geen volledige visie op evalueren heeft ontwikkeld, neemt het team initiatieven om via observatie en toetsing heel wat aspecten van de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de kinderen in kaart te brengen. Enkele afspraken hieromtrent zijn terug te vinden in het schoolwerkplan.
- In de kleuterafdeling observeren de meeste kleuterleraren bij de kleuters wekelijks de vorderingen op het vlak van een aantal ontwikkelingsaspecten. De observatiegegevens worden eerst genoteerd in een observatieschriftje en nadien gesynthetiseerd in het kindvolgsysteem. Dit kindvolgsysteem is gebaseerd op een koepeleigen referentiekader en maakt het mogelijk om onder meer via het gebruik van een kleurencode de ontwikkeling van alle kleuters in kaart te brengen en te evalueren. De leraren dienen nog afspraken te maken over het gelijkgericht gebruik van de kleurencode. Omwille van het ontbreken van duidelijke afspraken is het op dit ogenblik op basis van het kindvolgsysteem niet altijd duidelijk in welke mate een kleuter doorheen de hele kleuterafdeling voor elk ontwikkelingsaspect evolueert. Voor het bijhouden van de vorderingen op het vlak van puzzelen werd een apart volgsysteem ontwikkeld.
- Van de oudste kleuters wordt jaarlijks een genormeerde test afgenomen. De resultaten zijn, naast de observatiegegevens en de vaststellingen in het kindvolgsysteem, ondersteunend bij het formuleren van een advies voor het vervolgonderwijs.
- Om na te gaan of de leerlingen voor alle domeinen van het leergebied Nederlands de leerplandoelen bereiken, hanteren de leraren in de lagere afdeling zowel methodegebonden als eigen toetsen. Tevens worden resultaten van genormeerde en

van centrale (eind)toetsen aangewend om zicht te krijgen op de evolutie van alle leerlingen.

- In de laagste klassen van de lagere afdeling is er ook een genormeerd volgsysteem in gebruik om het leesniveau van de leerlingen te evalueren en op te volgen.
- Bij het opstellen en evalueren van heel wat toetsen ontwikkelden de leraren in de lagere afdeling doelenlijsten die, naast de toetsen zelf, als afzonderlijk document ter kennisgeving aan de ouders worden meegegeven. De doelenlijsten geven de ouders een indicatie van welke leerstof tijdens een bepaalde toets werd geëvalueerd. Omwille van een soms ander taalgebruik is het voor de ouders niet altijd gemakkelijk om in te schatten waar in een toets welk doel werd geëvalueerd.
- In de overzichten zijn echter nauwelijks doelen met betrekking tot het evalueren van muzisch-creatief werk terug te vinden. Dit bemoeilijkt niet alleen het gelijkgericht beoordelen door de leraren maar belemmert eveneens het evalueren door de leerlingen van eigen werk of van het werk van andere leerlingen. De school geeft aan dat mogelijke aanpassingen onderwerp vormen van navorming en overleg.
- De school heeft vooral op schoolniveau nog geen traditie bij het analyseren en evalueren van de leerlingresultaten. Hierdoor blijven kansen onbenut om de pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen en zodoende de onderwijskwaliteit te optimaliseren.
- Het lerarenteam is zoekende naar een goede verhouding tussen het evalueren van kennis en het evalueren van vaardigheden/attitudes.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling krijgen de ouders meermaals per jaar de gelegenheid om tijdens oudercontacten met de leraren te reflecteren over de leervorderingen en over het gedrag van hun kind.
- Daarnaast kunnen de ouders onder meer via allerlei berichtjes, via het huiswerk, via de regelmatig meegegeven muzisch-creatieve werkjes en via de leeruitstappen voeling houden met wat er in de klas gebeurt. Door het laagdrempelig karakter van de school krijgen de ouders ook vanuit de informele contacten met leraren en/of met de directeur relevante informatie over de ontwikkeling van hun kind.
- In de lagere afdeling hebben de leraren in het proces van rapportering al heel wat stappen in de goede richting gezet. Toch is er in verhouding tot de reële aandacht en onderwijstijd, een discrepantie in het rapport bij het beoordelen van het aantal leerdomeinen bij enerzijds wiskunde en Nederlands en anderzijds bij wereldoriëntatie en muzische vorming. Verkeerdelijk kan hiermee de indruk ontstaan dat de school vooral belang hecht aan wiskunde en Nederlands en in mindere mate aan andere aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling.
- Voor een aantal leergebieden of leergebiedoverschrijdende thema's is de evolutie van de leerlingen nauwelijks op te volgen. Zo is het onder meer moeilijk na te gaan wat de kinderen kennen en kunnen met betrekking tot het leergebied muzische vorming of tot de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT. Hierdoor worden leerlingen die bijvoorbeeld cognitief minder sterk zijn maar wel over rijke expressieve en/of creatieve mogelijkheden beschikken nauwelijks formeel geëvalueerd en gevalideerd.
- Bij de rapportering over leren leren sluiten de geëvalueerde attitudes en strategische vaardigheden niet in elke graad even nauw aan bij de eindtermen leren leren.
- Voor het beoordelen van de leerplandoelen lichamelijke opvoeding (hierna LO) gebruikt de school een gradueel uitgewerkte leerlijn met te bereiken doelen. Op elk

rapport geeft de bijzondere leermeester LO een overzicht van welke doelen een leerling al bereikt heeft of welke doelen nog verdere inoefening vergen. Door deze manier van werken krijgen de ouders een goed beeld van de ingeoefende en al dan niet bereikte disciplines, motorische competenties, vaardigheden en attitudes.

- De resultaten van de leerlingen vormen binnen het lerarenteam onderwerp van zowel formeel als informeel overleg. Bij markante ontwikkelingsproblemen informeert de school de ouders en wordt er dieper ingegaan op de problematiek. Indien nodig belegt de school een MDO waarbij ook de ouders, een medewerker van het Centra voor Leerlingenbegeleiding (hierna CLB) en indien nodig externe hulpverleners aanwezig zijn.
- De school heeft nog groeimogelijkheden bij het uitwerken van een talentengericht schoolrapport waarbij ook expliciet aandacht uitgaat naar het versterken van het positief zelfbeeld van elke leerling.
- Het rapport bevat niet veel ruimte voor persoonlijke reflecties van leerlingen of ouders.
- De laatste jaren ontvingen bijna alle leerlingen op het einde van het zesde leerjaar een getuigschrift basisonderwijs.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Door de komst van een nieuwe directeur en een aantal nieuwe leraren is de samenstelling van het schoolteam recent ingrijpend gewijzigd. De directeur wil op korte tijd enkele veranderingsprocessen op gang brengen. Voor sommige teamleden, die nog geen zicht hebben op de nieuwe koers en zich beroepen op een jarenlange traditie, zorgen de veranderingen voor enige onrust. De verwachtingen van de schoolleiding en het schoolteam zijn nog niet op elkaar afgestemd. Door omstandigheden was er nog maar weinig kans om elkaar te leren kennen. Het is momenteel nog niet duidelijk wie mee vorm geeft aan een ondersteunend netwerk. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van gedeeld leiderschap. Het is nu zoeken naar een goede werkwijze en naar goede afspraken om de verschillende verwachtingen van alle teamleden op elkaar af te stemmen en om hen te motiveren om samen school te maken. Wil de school een professionele leer- en leefgemeenschap worden, is het noodzakelijk dat er vanuit een participatief leiderschap en met het nodige respect voor elkaar nagedacht wordt over onder meer visieontwikkeling, gezamenlijke doelgerichtheid, besluitvorming en haalbare prioriteiten op korte, middellange en lange termijn. Omdat niet voor alle leraren duidelijk is welke opdracht en welk mandaat de verschillende werkgroepen hebben, vraagt ook dit om verduidelijking.
- De school heeft vooral op schoolniveau nog geen traditie bij het analyseren en evalueren van de leerlingenresultaten. Hierdoor blijven kansen onbenut om de algemene pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen en zodoende de onderwijskwaliteit te optimaliseren. Tevens vormen de resultaten nog niet altijd de basis voor het adequaat inzetten van zorgleraren in die klassen met meerdere zorgleerlingen.
- Op het ogenblik van de doorlichting wendt de school niet alle uren ondersteuning aan om het zorgbeleid op een optimale en efficiënte wijze vorm en inhoud te geven. Hierdoor krijgt een aantal leerlingen (tijdelijk) niet de zorg waar ze recht op hebben.
- Beginnende leraren krijgen op een beperkt vademecum na, weinig ondersteuning bij het overnemen en/of opstarten van een klaswerking. Meestal dienen zij eigenhandig hun weg te zoeken in de planningsdocumenten, het leerlingvolgsysteem en het gebruik van referentiekaders. Bovendien staan het nauwelijks kennen van de interne en meestal informele afspraken niet alleen een snelle en efficiënte opstart maar ook een gelijkgerichte aanpak op langere termijn in de weg.
- De tekst over het inschrijven en weigeren van leerlingen is in het schoolreglement niet volledig conform de wettelijke bepalingen (zie 'Decreet gelijke onderwijskansen-I, Hoofdstuk III.'). De school organiseert ook nog geen wettelijk verplichte voorrangperiode voor broers en zussen (zie 'Decreet gelijke onderwijskansen-I, Artikel III.2').

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuterafdeling:

- het gebruik van het koepel eigen referentiekader
- de thematische aanpak
- de aandacht voor de schrijfontwikkeling
- de afstemming van het kindvolgsysteem op het referentiekader
- de ontwikkelingsgerichte observatie en opvolging van de kleuters

Lagere afdeling:

- de horizontale en verticale samenhang binnen het leergebied Nederlands door het vrij consequent gebruik van de onderwijsleermethode(s)
- het gebruik van een zelfinstructiemethode en de afgeleide schrijfstrategie
- de integratie van leren leren binnen de verschillende leergebieden en de aandacht voor leren studeren
- de initiatieven rond leesbevordering en boekpromotie

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de gezamenlijke visie op leerbegeleiding
- de activiteiten in het kader van een vlotte overgang naar het eerste leerjaar
- het gedifferentieerd en niveauoverschrijdend gebruik van de 'takenkast' in functie van zelfsturing en verantwoordelijkheidszin bij het eigen leren
- het gebruik van doelenlijsten om de ouders te informeren over de geëvalueerde kennis, vaardigheden en/of attitudes

Wat betreft het algemeen beleid:

- het laagdrempelig karakter van de school

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuterafdeling

- de formalisering van gelijkgerichte afspraken met betrekking tot woordenschatverwerving en begripsvorming
- het gebruik van het leerplan Nederlands bij het bewaken van het onderwijsaanbod
- het aanbod in de boekenhoeken
- de talige verrijking van afwisselende hoeken in functie van het zoveel mogelijk uitlokken van taal
- het gebruik van fotomateriaal om het onderwijs levensechter te maken

Lagere afdeling:

- het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren in functie van de leerlingenresultaten voor bepaalde domeinen binnen het leergebied Nederlands
- het gebruik van de zelfinstructiemethode met het oog op transfer
- het uniform gebruik van heuristieken en algoritmen
- de schooleigen planning rond leren leren
- de vaak leerkrachtgestuurde onderwijsstijl

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- het uniform gebruik van de kleurencode bij het invullen van het kindvolgsysteem in de kleuterafdeling
- het evenwicht bij het evalueren tussen kennis enerzijds en vaardigheden/attitudes anderzijds
- de ontwikkeling van een talentengericht schoolrapport met aandacht voor alle aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling
- de multiplicatie van nieuw opgedane kennis na het volgen van navorming
- de organisatie van werkvormen met het oog op differentiatie en remediëring

Wat betreft het algemeen beleid:

- de uitwerking van een realistisch en haalbaar prioriteitenplan vanuit gezamenlijke doelgerichtheid
- de efficiëntie en de effectiviteit van de zorgwerking
- een adequate opvang en begeleiding van beginnende leraren
- de verduidelijking van de opdracht en het mandaat van de verschillende werkgroepen
- de correcte toepassing van de wettelijke bepalingen over het inschrijven en weigeren van leerlingen conform 'Decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I (Hoofdstuk III.)'

Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de implementatie van het leerplan muzische vorming in de kleuter- en in de lagere afdeling

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor
muzische vorming

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
muzische vorming

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 februari 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Eddy Lamberts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: